

BORIS dagen 2024

Obesitas och barnskydd från vetenskap till praktik

Godfried van Agthoven, MD MSc PhD student

Barnafrid – nationellt centrum för kunskap om våld mot barn
Barnskyddsteam Västra Götaland / Skaraborg
Barnhus Skaraborg
BLFs Utskott för etik och barnets rättigheter

Tidigare obesitas mottagning

Disposition

- Barnmisshandel – en överblick
- Barnkonvention
- Barnskydd
- Obesitas och barnkonvention
- Obesitas och barnmisshandel
- Samverkan med socialtjänsten
- Barnets rättigheter och etik

Barnmisshandel

- Omsorgssvikt
- Fysisk, sexuellt och psykisk våld
- Hedersrelaterat våld
- Barnmisshandel genom förfalskning av symtom
- Barn som anhöriga

Förekomst barnmisshandel

- 20-25% av alla barn utsatta någon gång [1, 3]
- Barn med kroniska sjukdomar högre risk [1-3]

Obesitas!

- 1 av 4 utsatt för sexuell övergrepp [1, 3]

Barnmisshandel

- Adverse Childhood Experiences
- Toxic stress
 - HPA axel → obesitas?

Convention on the Rights of the Child

Barnkonvention

ADOPTED

20 November 1989

BY

General Assembly resolution 44/25

- **Barnets bästa:** *varje enskilt fall, hänsyn barnets åsikt*
- **Hälsa:** *rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till sjukvård*
- **Barnskydd:** *skydda mot alla former av misshandel*
- **Tidiga insatser:** *inkluderar samverkan med socialtjänster bl.a.*
- **Advocacy:** *viktig roll som HSV personal*
- **Lärande:** *även om obesitas*

Obesitas och barnkonvention

- Rätten att skyddas från misshandel och omsorgssvikt.
 - Hög andel barn som far illa vid obesitas
 - Mer risker för att bli utsatta
- Rätten till god hälsa
 - Som en del av den goda obesitas vården skall inkluderas att upptäcka och agera vid misshandel och att barnet skall få rätt behandling inom vården

Obesitas och barnkonvention

- Holistisk omhändertagande där orsaker till obesitas tas omhand
- Tidigt upptäckt förebygger

Barnskydd

- Trauma informed care [1]
 - Patient centrerat
 - Anpassningar inom vården
- Holistisk omhändertagande
- Rutiner
- Våga se, Våga fråga, Våga agera

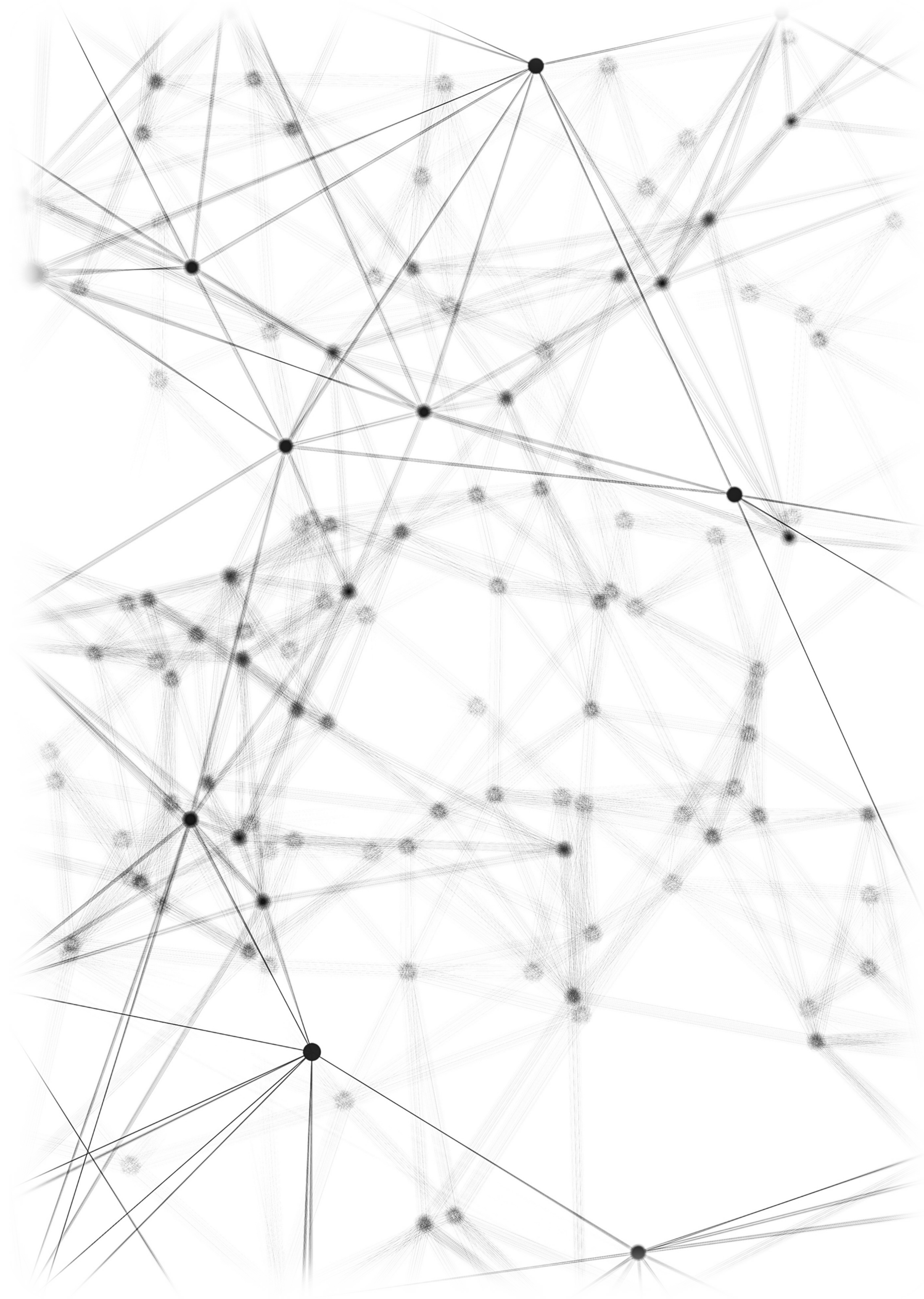
Vetenskapligt underlag Barnmisshandel & obesitas

- Höna och ägget
- Adverse Childhood Experiences

Starka associationer[1]

- Beteende
- PTSD
- Depression
- Suicid
- Alkohol problem
- Prostitution/trafficking
- **Obesitas**
- Kriminell beteende

[1] 1.

Gilbert, R., et al., *Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries*. The Lancet, 2009. **373(9657)**: p. 68-81.

Milda associationer[1]

- Låg avlönad arbete
- Drogmissbruk
- Graviditet i tonåren
- Generell hälsa i vuxen ålder

Svaga associationer[1]

- Låg utbildning
- Självskadebeteende
- Kronisk smärta
- Sjukvårdskostnad
- QoL

[1] 1.

Gilbert, R., et al., *Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries*. The Lancet, 2009. **373(9657)**: p. 68-81.

Barnmisshandel & obesitas

- Starka associationer mellan barnmisshandel under barndomen och obesitas i vuxen ålder [1]
 - *Skillnad för kvinnor och män [2]*
- Kombination av beteende, psykiska och biologiska mekanismer

Barnmisshandel & obesitas

- Sexuell övergrepp i barndomen relation till ökade förekomst av obesitas[1]
- Adverse Childhood Experiences och obesitas [2]
 - *syst. review: Fysik, sexuell misshandel och omsorgssvikt relaterad till obesitas i tonåren*
- Physical and emotional abuse associated with increased risk of pediatric obesity, dose-response relationship [3]
 - *systematic review and meta-analysis*

Weak or inconsistent evidence: strong ass. in prospective study, but weak in retrospektive.

No association dose-respons between neglect and obesity

[1]
[2]
[3]

Keeshin, B.R., et al., *Sexual abuse is associated with obese children and adolescents admitted for psychiatric hospitalization*. Journal of Pediatrics, 2013.

Moriya, R.M., et al., *Association of adverse childhood experiences and overweight or obesity in adolescents: A systematic review and network analysis*. Obesity Reviews, 2024.

Norman, R.E., et al., *The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: a systematic review and meta-analysis*. PLoS Med, 2012.

Barnmisshandel & obesitas

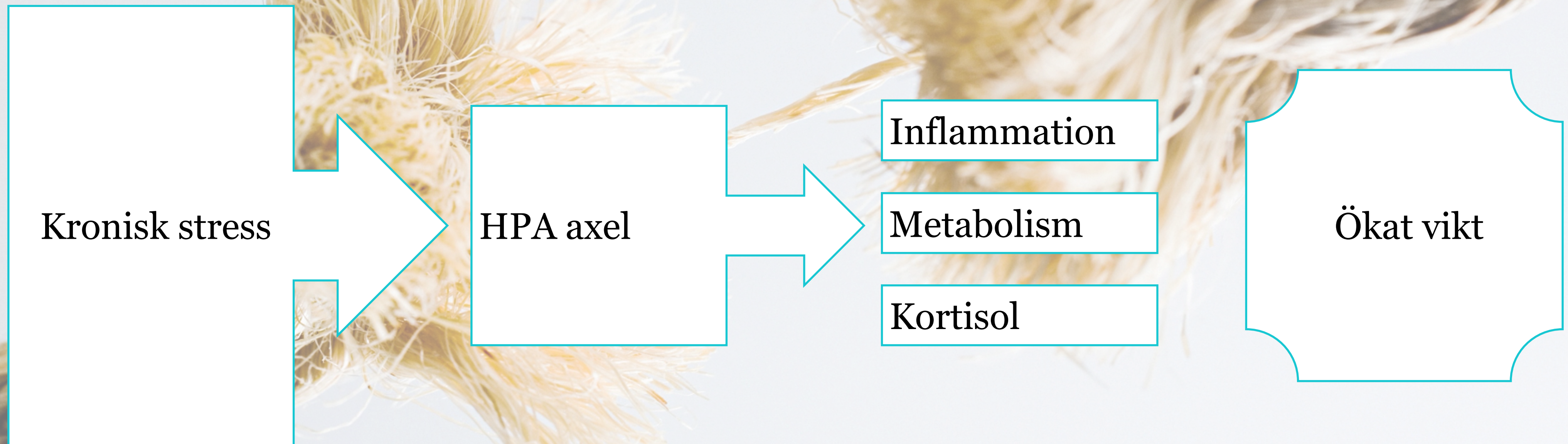
- Starka associationer mellan barnmisshandel under barndomen och obesitas i vuxen ålder [1]
 - *Skillnad för kvinnor och män [2]*
- Kombination av beteende, psykiska och biologiska mekanismer
- MEN

Barnobesitas och risk för misshandel

- Omsorgssvikt (inkl. medicinsk) [1-2]
- Studier som visar högre risk för andra former av misshandel[3]
- Högre risk för obesitas hos barn placerade i samhällsvård [4]
- Epigenetik, DNA metylering och obesitas [5]

Stress

- Toxic stress
- Biological stress

Psykisk beteende

- Depression
- Ångest
- PTSD
- Anknyningsstörning
- Ätstörningar

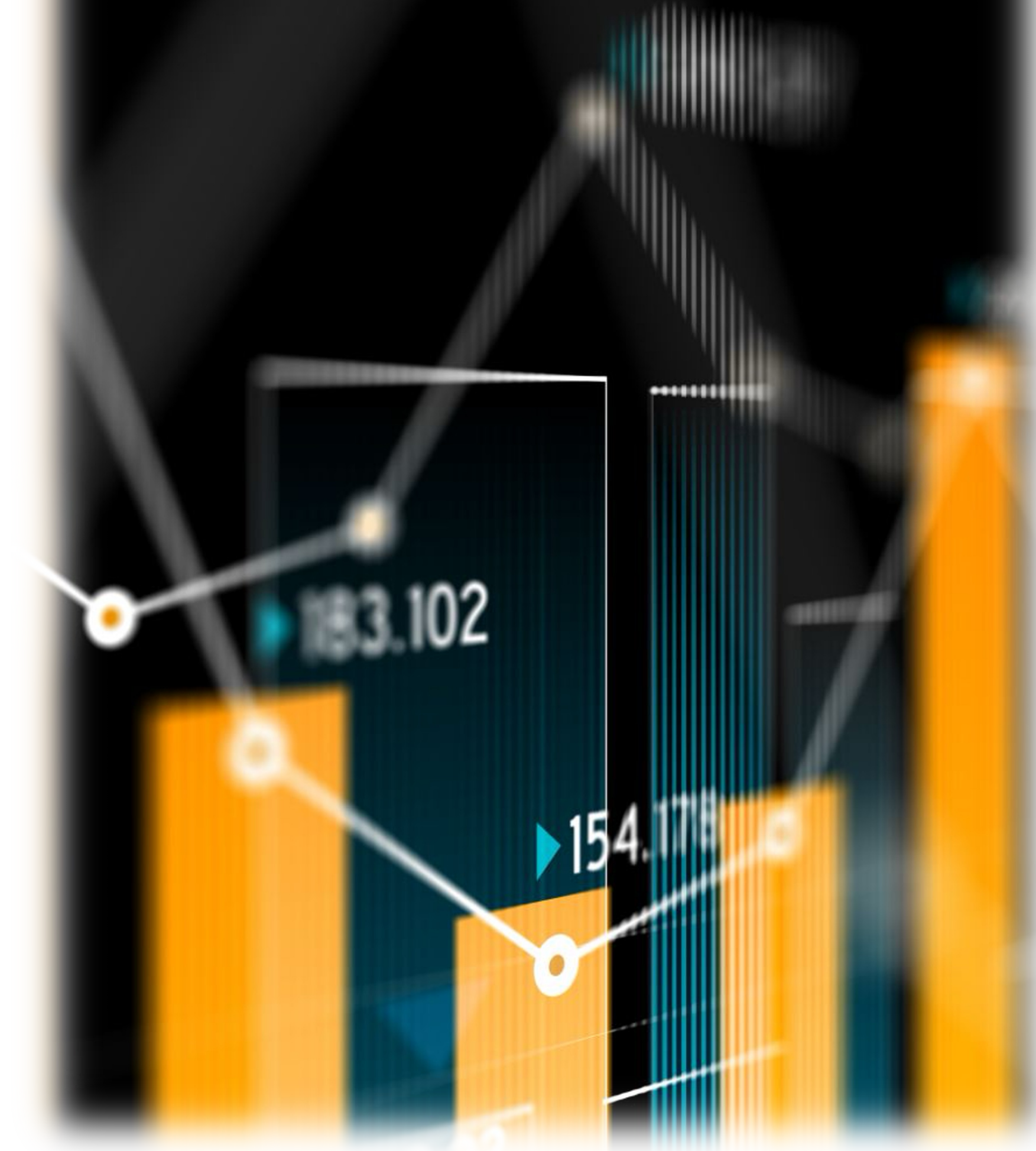

Barnmisshandel och obesitas

- Högre risk för obesitas om [1]:
 - Fysisk misshandel 28%
 - Emotionel omsorgssvikt 36%
 - Sexuell övergrepp 31%
 - Svår misshandel eller polyviktisering 50%
- Dos-respons relation [2]
- Kronisk stress (toxic) → disreglering → HPA axel, högre inflammation, metabolism, (kortisol) [2,3,4]
- Psykologiska effekter: dålig mental hälsa, coping, ätstörningar [3]

Behov till mer forskning

- Mekanismer: beteende eller biologiska
- Longitudinala studier
- Studier från hög inkomst länder saknas
- Prevalens av barnmisshandel hos barn med obesitas
- Medicinsk försummelse och obesitas

Fokus i kontakt med barn med obesitas

- Psykologisk och emotionel hälsa
 - Stöd
 - Traumamedveten vård
- Sociala determinanter
 - Omgivningsfaktorer
 - Stress inom familjen
 - Våld i nära relationer

Obesitas och samverkan med socialtjänst

- Socialtjänstlagen:
 - 14 kap 1§ Oro för att barn far illa

Barnets rättigheter och etik

- Inte att balansera för- och nackdelar, utan plikt att rapportera
- Fokus på barnets hälsa, inte föräldrars autonomi
 - Barnets bästa enligt barnkonvention. Etik: göra gott och inte skada
- Att skydda och förebygga värre! *Etik: rättvisa → ekonomisk stöd m.m.*
- Transparens! *Etik: autonomi*
- Överrapportering → viktig med samverkan socialtjänst, BUP m.m.
- Holistisk omhändertagande, att ta in alla faktorer som påverkar

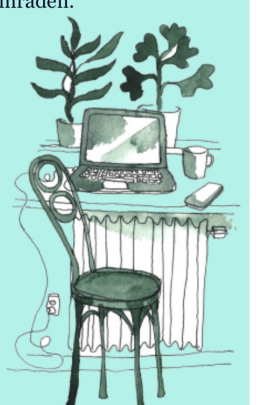

Take home message

- Barnmisshandel och obesitas är associerade med varandra!
- Obesitas kan vara indikator för barnmisshandel
- Barnperspektiv
- Barnens rättigheter
- Våga fråga – att fråga om våld

Barnafrid

- [Basprogram om våld mot barn](#)
- Starka känslor kommer och går
- [Formulär och metodstöd:](#)
 - Screeningsformulär CATS bl.a.

<p>PERSONLIG KOMPETENSUTVECKLING Utbildningsspår</p> <p>Barnafrids utbildningsspår är en sammanställning av utbildningar, verktyg och annat material om våld mot barn – anpassat efter din yrkesroll och ansvarsområden.</p> <p>Se utbudet av utbildningar</p>	<p>SAMLAD KUNSKAP OCH FÖRSKNING Kunskapsbibliotek</p> <p>Barnafrids kunskapsbibliotek är en samling av publikationer och annat material till dig som söker kunskap om barn som utsatts för våld och andra övergrepp.</p> <p>Gå till biblioteket</p>	<p>STÖD OCH VERKTYG Formulär och metodstöd</p> <p>Här hittar du formulär på svenska och andra metodstöd som verktyg i ditt arbete.</p> <p>Ta del av formulär och metodstöd</p>
<p>ANDRA MYNDIGHETER OCH KUNSKAPSBANKER Resursbanken</p> <p>Vi har sammanställt en lista med fler resursbanker om våld mot barn, tillgängliga av andra myndigheter och kunskapscentrum.</p> <p>Hitta andra resursbanker</p>	<p>INSPELADE FÖRELÄSNINGAR Föreläsningar</p> <p>Här samlas inspelade föreläsningar på temat våld mot barn.</p> <p>Gå till föreläsningar</p>	

Barnskyddsteam

- 8 BST i Sverige
- Alla tillgängliga för konsultation

Barnskyddsteam

Barnskyddsteam Västra Götaland arbetar för att alla barn i Västra Götalandsregionen ska mötas av personal som har god kunskap och en trygghet i att agera gällande barn som far illa eller att riskera fara illa.

Vi har i uppdrag att arbeta för barnskydd inom hälso- och sjukvård i Västra Götalandsregionen.

Vi erbjuder kostnadsfri konsultation, rådgivning och utbildning till dig som arbetar inom privat och offentlig hälso- och sjukvård i Västra Götaland.

Frågor

Mer om min forskning om hälsoundersökningar
samt kontaktuppgifter

